

Koronavirus

v těhotenství a po porodu

O čem si budeme povídat

1

Základní informace o onemocnění COVID-19

2

Koronavirus a těhotenství

3

Očkování

4

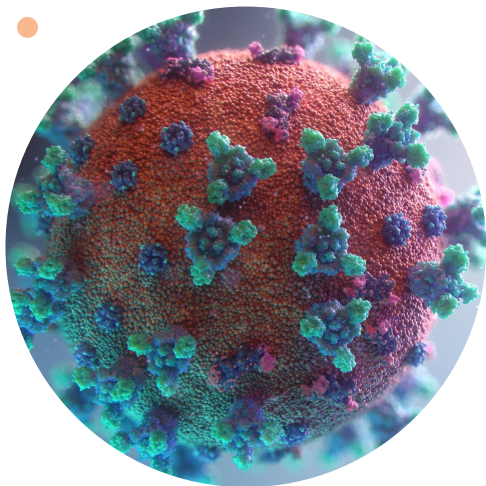
Otázky a odpovědi

1

Onemocnění COVID-19

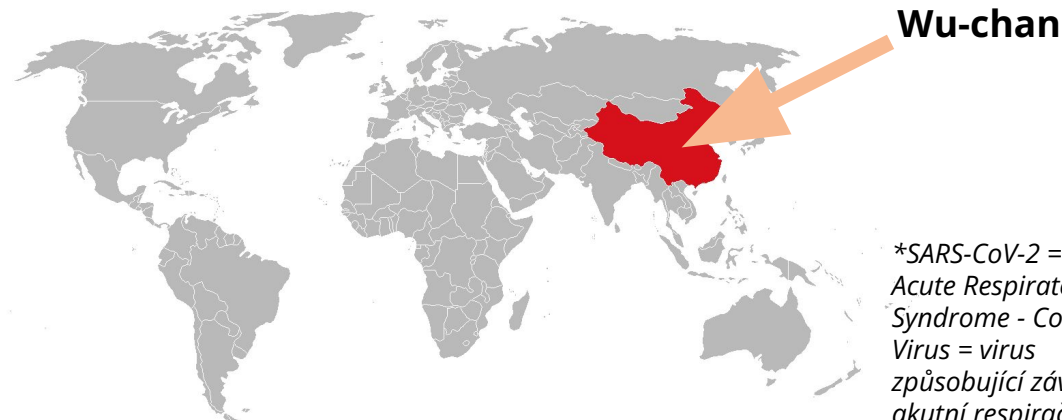
1

Název je odvozen od charakteristického uspořádání povrchových struktur lipidového (tukového) obalu virů do tvaru sluneční koruny.

Co to je?

Coronavirus disease 2019, zkráceně "**COVID-19**," je označení pro infekci způsobenou specifickým virem SARS-CoV-2*, který se poprvé objevil koncem roku 2019 ve **Wu-chanu v Číně**.

*SARS-CoV-2 = *Severe Acute Respiratory Syndrome - Corona Virus* = virus způsobující závažný akutní respirační syndrom (obtíže)

1

Jak se přenáší?

Koronavirus se šíří z člověka na člověka podobně jako chřipka = **kapénkovou infekcí**.
Zasahuje nejčastěji sliznice horních a dolních dýchacích cest a spojivky.

**Kašláním
či smrkáním**

Během hovoru

Líbáním

**Dotykem
infikovaného
povrchu**

Vzdálenost
přenosu až

2 metry

*Dodržujte pro bezpečný
odstup od ostatních!*

Pozor! Nakazit se můžete od člověka, který má příznaky, i od toho, který je zatím nemá. Riziko infekce je podobné u všech věkových kategorií. U těhotných žen ale nebylo prokázáno vyšší riziko nákazy než u běžné populace.

1

Inkubační doba

.. i proto se po kontaktu s osobou nakaženou
koronavirem nařizuje karanténa po dobu 7–14 dní.

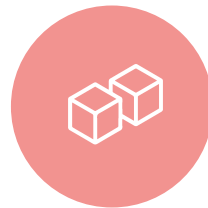
2 až 14
dnů

Omikron
1–3 dny

Nejohroženější skupiny

Senioři

**Chronicky
nemocní**
(cukrovka,
srdeční selhání,
plicní onemocnění)

**Osoby
s oslabenou
imunitou**
(onkologičtí
pacienti)

**inkubační doba = období mezi vstupem nákazy
do organismu a vypuknutím nemoci.*

Jak se infekce u těhotných projevuje?

Průběh u těhotných bývá většinou velmi lehký nebo bezpříznakový (těžký průběh je vzácný).

- Zvýšenou teplotou až horečkou (40 %)
- Kašlem (39 %)
- Únavou
- Potížemi s dýcháním* (19 %)
- Bolestí svalů (10 %)
- Nechutenstvím / Ztrátou chuti (15 %)
- Průjmem (7 %)

Mezi další méně časté příznaky patří bolest hlavy, bolest v krku, rýma. Objevit se ale může i nevolnost a průjem.

**Pouze u některých pacientů vede k rozvoji virového zápalu plic, který může vyústit až v selhání dýchání.*

Stejně jako
u “netěhotné”
populace

Jak se léčí

Pro léčbu infekce COVID-19 není doporučena specifická antivirová léčba. Postupuje se na základě individuálních potřeb pacienta, nejčastěji zmírněním jeho příznaků běžně dostupnými léky.

U těhotných s nekomplikovaným průběhem může léčba proběhnout v domácím prostředí. Pokud je průběh komplikovaný (např. s vážnými dýchacími obtížemi), probíhá léčba v nemocničním prostředí, žena musí být pečlivě sledována. Horečku lze v případě nutnosti léčit paracetamolem.

Doba uzdravení
u mírného
průběhu

2 týdny

Doba uzdravení
u závažného
průběhu

6 týdnů

2

Koronavirus a těhotenství

Koronavirus a těhotenství

- Zdravé ženy (většina těhotných v ČR) **nejsou** k nákaze virem náchylnější než běžná populace. **Riziko závažného průběhu nemoci** je u těhotných, ale **3× vyšší** než u stejně starých netěhotných žen.
- Probíhající pandemie by s ohledem na současné znalosti **neměla** být důvodem odložení těhotenství.
- Studie naznačují, že COVID-19 **nezvyšuje** riziko potratu v časném stádiu těhotenství.
- **Nejsou** žádné údaje o zvýšeném riziku vrozených vad v důsledku styku s virem.
- Je nicméně nutno říci, že virová onemocnění obecně a horečky v prvním trimestru rizika těchto komplikací zvyšují, je tedy na místě chránit se stejně jako před jiným virovým, např. chřipkou.

Koronavirus a těhotenství

- V ČR a v Evropě je mrtvorozenost obecně velmi nízká (cca 3 ‰). Ovšem ženy, které prodělaly COVID-19 v těhotenství mají **2× vyšší riziko, že se jim narodí mrtvý plod a také mají 2× vyšší riziko předčasného porodu.**
- Ve skupině žen s těžkým průběhem nemoci se vyskytují různé komplikace, např. **vyšší výskyt císařského řezu, vyšší výskyt novorozeneckých potíží** (vyplývajících z předčasného porodu).

Jaké je riziko přenosu na dítě?

- **Virus se může přenášet z matky na plod.** Objevuje se to vzácně.
- Přenos viru na novorozence je po porodu v důsledku intimního kontaktu s matkou běžný, ale klinický **průběh bývá velmi lehký** nebo bezpříznakový.
- Nakažení novým typem koronaviru by při dobrém zdravotním stavu matky **nemělo být důvodem odloučení** od novorozence v porodnici ani domácím prostředí, a to zejména vzhledem k důležitosti rané vazby matky a dítěte.
- Virus **nebyl nalezen** v mateřském mléce. **Kojení se doporučuje**, jeho výhody převažují rizika spojená s izolací novorozence. Před přiložením k prsu při kojení je ale nutná **přísná hygiena rukou a rouška na obličeji**. I tak se ale vždy poraďte se svým lékařem.
- **Očkování v těhotenství chrání dítě lépe déle než prodělání infekce:** po 6 měsících mělo 57 % dětí očkovaných matek stále protilátky proti COVID-19.. Děti matek, které COVID-19 prodělaly, mělo protilátky jen 8 % dětí.

Jak probíhá porod COVID-19 pozitivních žen

- V ČR neexistuje jednotný metodický pokyn pro poskytování péče ženám s COVID-19.

Zde uvedené informace popisují opatření na Gynekologicko-porodnické klinice Fakultní nemocnice Ostrava.

- Ženám s COVID-19 je péče poskytována v izolačním režimu, ideálně už od přijetí do porodnice.
- Kromě použití specifických hygienicko-epidemiologických opatření se péče u porodu ani způsob porodu se nijak zásadně neliší.
- Žena má nárok na přítomnost partnera a většinou i na přítomnost další doprovodné osoby (záleží na opatřeních v konkrétní porodnici). Doprovod rodičky používá respirátor po celou dobu přítomnosti na porodním a operačním sále.
- Personál používá při poskytování péče ochranné pomůcky – respirátor, brýle nebo štít, ochranný oblek nebo plášť, návleky, čepici, rukavice.
- V případě nekomplikovaného průběhu porodu, dobrém stavu rodičky i novorozence a lehkého průběhu nemoci COVID-19 je doporučeno časně propuštění do domácí péče.

Jak nákaze předcházet?

Každý z nás může svým chováním přispět ke svému zdraví a zdraví své rodiny a spolu s tím pomoci zabránit šíření infekce. Dodržujte proto následující pravidla:

1. Myjte si pravidelně ruce
vodou a mýdlem. Zejména pak poté, co přijdete z venku, dotýkali jste se ostatních lidí, zvířat nebo povrchů. [Naučte se je mýt správně!](#) Vhodné je také používat dezinfekci s 60% podílem alkoholu.

2. Zakrývejte si ústa rukávem
při kýchání a kašli. Nikdy ne rukou.

3. Používejte jednorázové kapesníky
a po jejich použití si vždy umyjte ruce.

4. Nedotýkejte se obličeje.
Zejména pak úst, nosu a očí. Pokud se jich omylem dotknete, umyjte si ruce.

5. Vyhýbejte se místům s velkou koncentrací lidí.
A to zejména těm špatně odvětrávaným. Pokud opouštíte domov, preferujte otevřená místa a pobyt v přírodě před přelidněnými místy.

6. Vyhýbejte se úzkému kontaktu s nemocnými.
V případě kontaktu dodržujte vzdálenost alespoň 2 metry.

2

Jak nákaze předcházet?

7.

Omezte cestování

na minimum. To platí i pro pobyt v prostředcích MHD a taxi.

8.

Starejte se o své zdraví,

dostatečně spíte, jezte pestrou stravu, dodržujte pitný režim a nezapomínejte ani na pravidelnou pohybovou aktivitu.

9.

Pravidelně uklízejte a dezinfikujte

objekty a povrchy, kterých se často dotýkáte. To platí zejména pro kliky, počítače, mobilní telefony či noční stolky. Volte ty úklidové prostředky, které kromě bakterií zneškodní i viry.

10.

Mějte dostatek běžně dostupných léků

proti horečce. A stejně tak dalších potřebných zdravotnických pomůcek (papírové kapesníčky, teploměr. Pozor! Vždy pečlivě čtěte příbalovou informaci, zda jsou vhodné pro těhotné.

11.

Používejte roušku či respirátor vždy,

když opouštíte domov.

12.

Očkujte se. Vakcína je silně doporučována těhotným, kojícím i ženám, které se budoucnost chtějí otěhotnět.

Jak správně použít roušku či respirátor?

Obecné pokyny k používání roušek a respirátorů

- Před a po manipulaci s rouškou či respirátorem si **vždy dezinfikujte ruce** nebo si je **umyjte** mýdlem a teplou vodou.
- **Zakryjte si jimi nos a ústa** a ujistěte se, že mezi vaším obličejem a okrajem pomůcek nejsou **žádné mezery**.
- Během nošení se pomůcek **nedotýkejte**.
- Pokud jsou vlhké, **vyměňte je** za nové.
- **Sundávejte je zezadu**, t.j. tahem za šňůrky, nikoliv tahem za masku.

Látková rouška

- Mějte na výměnu **více kusů** (např. 4 ks na den).
- Po použití ji **vyperte při vysokých teplotách** (nad 60°C)
- Po uschnutí ji vždy **vyžehlete**.

Papírová jednorázová rouška

- **Znovu ji nepoužívejte.**
- Po použití ji dejte do sáčku a ten pak vyhodte do uzavřeného koše.

Respirátor

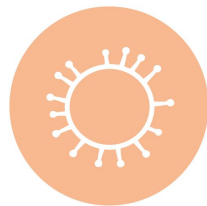
- Po **4 – 6 hodinách ho vyměňte**, může totiž ztrácet účinnost.
- Respirátor s výdechovým ventilem je doporučen nosit **s rouškou přes něj**.

Roušku či respirátor noste vždy, když opouštíte domov. Chráníte tak nejen sebe, ale i své okolí.

3

Očkování

Očkování proti COVID-19

- Vir COVID-19 má na povrchu tzv. **spike protein**. Tento protein vzniká na základě informací z RNA nebo DNA - je to tedy takový recept, podle kterého buňka vaří. Když se tělo naučí na spike protein reagovat, tak v momentě, kdy se s virem COVID-19 setkáme, **naše imunita už bude vědět, jak se s ním vypořádat**.
- Pomocí vakcíny vpravíme do těla RNA nebo DNA a naše buňky díky tomu vytvoří spike protein. Na spike protein reaguje náš imunitní systém tak, že si proti němu v předstihu vytvoří protilátky, a proto až se s virem COVID-19 opravdu setká, bude mít prostředky jak s ním bojovat.
- **Do těla vakcínou nevpravíme celý Coronavirus**, proto se očkováním nemůžeme nakazit.
- **Část DNA nebo RNA viru vpravená do buňky vakcínou není schopná upravovat naši vlastní DNA.**
- Očkování **nemá** vliv na plodnost ženy.

Očkování proti COVID-19

A v čem se tedy vakcíny na trhu liší? Ve způsobu dopravy genetické informace (DNA, RNA) do těla:

- Vakcína firmy Pfizer a Moderny používá jako nosič části lipidu (tuku). Je to taková bublina s nukleovou kyselinou uvnitř. Na základě nukleové kyseliny vznikne spike protein.
- AstraZeneca a JohnsonJohnson naopak používá očištěný a neškodný virus (nejčastěji adenovirus), ve kterém schová DNA/RNA, aby se dostala do těla.

Očkování je doporučeno těhotným, kojícím i ženám, které se pokouší otěhotnět v současné chvíli nebo v budoucnu.

Doporučuje se očkovat vakcínou firmy Pfizer a Moderny.

Očkování je možné kdykoliv v průběhu těhotenství, včetně prvního trimestru. Nicméně, s ohledem na obecné (bez ohledu na očkování) riziko potratu v prvním trimestru je ke zvážení, zda očkování nepodstoupit až po jeho ukončení (tedy po 12. týdnu).

Očkování proti COVID-19

- Studie posuzující bezpečnost vakcín výrobců Pfizer/BioNTech a Moderna u více než 35 tisíc těhotných žen v USA nezjistila **žádná zvýšená rizika pro těhotenství, porod nebo novorozence.**
- Očkování bez zásadních vedlejších bezpečnostních účinků už **podstoupilo více než 270 000 těhotných žen ve Velké Británii a USA.**
- Současně dostupná data o očkování těhotných **neprokázaly žádná rizika pro plod.**
- **Studie prokázaly přechod protilátek po vakcinaci z matky na plod.**
- Očkování **nezvyšuje** riziko potratu.
- Žádná rizika se neprokázala ani u žen, které o svém těhotenství nevěděli a byly očkovány v prvním trimestru těhotenství.
- **Vakcínou vzniklá imunitní odpověď byla významně větší než reakce na přirozenou infekci.**

Očkování proti COVID-19

- Data z Velké Británie ukazují: stav 16 % žen, které jsou v graviditě hospitalizovány se symptomatickým COVID-19, vyžaduje léčbu na JIP (jednotce intenzivní péče). 97 % žen s COVID-19 v těhotenství nebo po porodu, které jsou přijaty na jednotku intenzivní péče **nejsou** očkované.
- Lékaři z Izraele provedli rozsáhlou studii na 24 288 novorozencích: 16 697 z nich se narodilo po očkování matky. Děti pak byly sledovány až 180 dní po porodu. **Během studie nebyly pozorovány žádné podstatné rozdíly ve frekvenci předčasného porodu, vrozených vývojových vad, výskytu tzv. „malého plodu“, v počtu hospitalizací nebo ve vyšší kojenecké úmrtnosti.**

Očkování proti COVID-19

- Omezené údaje ze studií na zvířatech a neúmyslně očkováných těhotných osob neprokázaly škodlivé účinky na plod ani na průběh těhotenství.
- ACOG (American College of Obstetricians and Gynecologists), CDC a další **doporučují**, aby byli očkováni ty těhotné, které to samy uznají za vhodné. Je nutné zvážit riziko infekce SARS-CoV-2, rizikové faktory a hodnoty a preference pacienta. **Jinými slovy, doporučují očkování těhotných na základě informovaného rozhodnutí.**
- Nejvíce mohou z očkování profitovat rodičky s rizikovými faktory (cukrovka vzniklá již před těhotenstvím, závažná obezita, vysoký krevní tlak, chronické postižení plic, rakovinné onemocnění) a s věkem nad 35 let
- Vakcíny proti COVID-19 by neměly být podány během 14 dnů od podání jiných očkovacích látek (např. tetanus, chřipka).
- Podání anti-D séra neovlivňuje imunologickou odpověď po podání vakcíny.

4

Nejčastější otázky

Potřebujete poradit?

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Navštivte
webové stránky
koronavirus.mzcr.cz
či zavolejte na
celostátní
infolinku 1221.

Zavolejte na
infolinku Státního
zdravotního
ústavu

Zavolejte na
infolinku své
zdravotní
pojišťovny

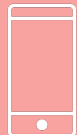
Pokud se na linky z důvodu
přetížení nebudete moci
dovolat, zachovejte klid
a **zkuste to později.**

- 724 810 106
- 725 191 367
- 725 191 370

- VZP 952 222 222
- VoZP 844 888 888
- OZP 261 105 555
- ČPZP 810 800 000
- ZP ŠKODA 800 209 000
- ZPMV 844 211 211
- RBP 800 213 213

Co dělat, pokud onemocním?

POKUD MÁTE PŘÍZNAKY JAKO JE KAŠEL,
HOREČKA A DUŠNOST

**ZŮSTAŇTE DOMA
A ZAVOLEJTE SVÉMU PRAKTICKÉMU
LÉKAŘI. UVEĎTE, ŽE JSTE TĚHOTNÁ.**

POKUD SE U VÁS POTVRDÍ
ONEMOCNĚNÍ KORONAVIREM

**ZAVOLEJTE SVÉ PORODNÍ ASISTENTCE
A/NEBO GYNEKOLOGOVI A UPOZORNĚTE
JE, ŽE JSTE NEMOCNÁ. POŽÁDEJTE JE, ABY
VÁM PORADILI, JAK V PRŮBĚHU
ONEMOCNĚNÍ POSTUPOVAT DÁL.**

Všechny těhotné ženy, včetně žen s prokázaným nebo podezřením na onemocnění COVID-19, mají právo na adekvátní zdravotní péči.

Otázky a odpovědi

„Musí těhotné ženy s prokázaným/podezřením na onemocnění COVID-19 родit císařským řezem?“

Ne. Samostatná pozitivita onemocnění COVID-19 není důvodem pro ukončení těhotenství císařským řezem.

„Mohou ženy s onemocněním COVID-19 kojit?“

Ano, kojení je doporučeno, stejně jako SSC (skin to skin contact - dotek kůže matky na kůži novorozence). Měla by ale dodržovat hygienická opatření: v průběhu kojení užívat ochranných pomůcek, umýt si ruce před a po dotyku s dítětem, čistit a dezinfikovat povrchy, kterých se ženy dotkly.

„Existuje riziko, že COVID-19 u těhotné ženy nebo novorozence může mít dlouhodobý vliv na zdraví a vývoj dítěte?“

V současné době neexistují žádné informace o dlouhodobých zdravotních důsledcích u kojenců s COVID-19, ani u těch, kteří byli vystaveni viru v děloze matky.

V souvislosti s koronavirem bylo prokázáno vyšší riziko předčasného porodu.

Otázky a odpovědi

„Mohu se dotýkat a být se svým novorozeným dítětem?“

Ano, kontakt a časný kojení vašemu dítěti prospívá. Samozřejmě by měla být možnost přímého osobního kontaktu a sdílení pokoje s novorozencem. Před a po kontaktu s dítětem si myjte ruce a čistěte a dezinfikujte povrchy, kterých se dotknete.

„Je onemocnění COVID-19 u kojící matky potencionální rizikem pro kojence?“

Onemocnění se přenáší na člověka při úzkém kontaktu s osobou s potvrzeným COVID-19 a předpokládá se, že k němu dochází hlavně prostřednictvím kapénkové nákazy.

V mateřském mléce nebyla prokázána přítomnost viru, naopak, byly v něm prokázány protilátky.

Otázky a odpovědi

„Co dělat v případě, že jsem v karanténě a potřebuji navštívit porodnici?“

Při nutnosti návštěvy porodnice v době, kdy je rodička v karanténě (porod, nezbytná kontrola v poradně apod.), se doporučuje (FN Ostrava):

- dopravit se do porodnice pokud možno vlastním dopravním prostředkem
- kontaktovat porodnici telefonicky
- dostavit se pokud možno s jakoukoliv vlastní maskou
- po příjezdu do areálu nemocnice opět kontaktovat porodnici, aby se o rodičku personál mohl postarat hned od vstupu do porodnice a byl omezen volný pohyb mezi ostatními rodičkami, jinými pacienty a zdravotníky

„Mám chodit na těhotenské kontroly i v době pandemie?“

Rozhodně ano. Vyšetření, na která má těhotná nárok a nelze je odložit (např. prvotrimestrální screening), mají být provedena za dodržení epidemiologických opatření.

Avšak pokud je žena pozitivní a má jít na vyšetření, které lze odložit, je vhodné počkat na dobu po odeznění infekčnosti.

Někde můžete být požádány abyste přišly bez doprovodu partnera/ky. Respektujte tyto pokyny.

Otázky a odpovědi

**„V jakém týdnu
těhotenství je
nejlepší se nechat
naočkovat? ”**

Očkování je možné kdykoliv v průběhu těhotenství, včetně prvního trimestru. Nicméně, s ohledem na obecné (bez ohledu na očkování) riziko potratu v prvním trimestru je ke zvážení, zda očkování nepodstoupit až po jeho ukončení (tedy po 12. týdnu)

**„Mohu se naočkovat
pokud kojím? ”**

Kojení není kontraindikací pro očkování proti COVID–19. Naopak se doporučuje po očkování nepřestávat kojit. Podle nejnovějších studií zohledněných v těchto doporučeních se vytvořené protilátky dostávají do mateřského mléka a mohly by tedy určitou ochranu poskytovat i kojenému dítěti.

Závěrečná doporučení

Nepanikařte, ale
neberte situaci
na lehkou váhu

Pokud vám není
dobře, zůstaňte
doma

Myjte si
pravidelně ruce.
[Jak na to?](#)

Čerpejte informace
z kvalitních zdrojů
([MZ ČR](#), [SZÚ](#), [WHO](#))

Než půjdete k lékaři,
nejdříve mu zavolejte

Vyhýbejte se
kontaktu
s nemocnými

Pokud máte obavy,
poradte se se svým
gynekologem

Pokud máte
nařízenou karanténu,
dodržujte ji

Každý z nás totiž může
sehrát významnou roli
v zamezení šíření
infekce

Kdo prezentaci vytvořil

Nezisková organizace

Pod záštitou

1. LÉKAŘSKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Za obsah zodpovídá:

MUDr. Kateřina Vacková,
zakladatelka Loono

*Za spolupráci děkuji MUDr. Martina Čermáková
a Mgr. Petra Císařová. Grafika: Ekaterina Kokourova.*

Materiál vznikl za dozoru doc. MUDr. Ondřeje Šimety,
PhD., MBA (přednosta Gynekologicko-porodnické kliniky,
FN Ostrava a LF OU). Za spolupráci děkujeme.

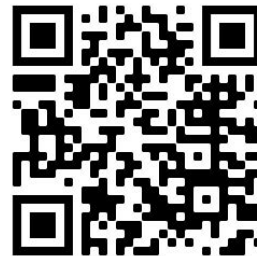
Tato brožura byla vytvořena dne 2. 11. 2020 a
aktualizována v únoru 2022.
Situace se však mohla změnit, aktuální verzi
naleznete na www.loono.cz/koronavirus.

Čerpáme z ověřených zdrojů

Podpořte výrobu dalších
edukačních a osvětových
materiálů

bit.ly/PodporitLoono

DARUJME.CZ

